

**Информация за дистанционно проведената в ЮЗУ „Неофит Рилски“
на 30 ноември 2018 г., Факултет по педагогика
III Международна научно-практическа конференция: «Гносеологически
основи на образованието»**

Конференцията беше посветена на видния руски учен-педагог, дългогодишен професор, в Московския педагогически държавен университет, Сергей Петрович Баранов

Организатор на конференцията беше Катедрата по предучилищно и начално образование с ръководител проф., д-р Мария Василиевна Лазарева, към Института по психология и образование на Липецкия държавен педагогически университет „П.П. Семенов-Тянь-Шански“ в партньорство със следните университети: Юго-западен университет „Неофит Рилски“ (гр. Благоевград, Република България, Факултет по педагогика); Обществена академия за наука, образование и култура в гр. София, Република България, Елецки държавен университет „И.А. Бунин“; Московски педагогически държавен университет; Пензенски държавен университет „В.Г. Белински“; Псковски държавен университет; Саратовски научен изследователски държавен университет „Н.Г. Чернишевски“ и Череповецки държавен университет на Руската федерация.

В работата на конференцията взеха непосредствено участие много руски и чуждестранни учени (от Белорусия, Донецк, САЩ, Молдова, Китай, Казахстан) в областта на науките за образованието, в областта на философията, социологията, психологията, много начални и детски учители, университетски преподаватели, студенти от Руската федерация и Република България (магистри от ЮЗУ „Н. Рилски – Магистърски програми „Информационни технологии при обучението в начална училищна възраст“ и „Педагогическо взаимодействие с деца с проблемно поведение“)

Цели на конференцията:

- систематизиране и обобщаване на педагогическите приноси и новаторския опит на професор С.П. Баранов;
- обсъждане на иновативни образователни технологии, на актуални проблеми и приоритетни направления на съвременната педагогическа наука.

Конференцията протече от 9.00 до 17 часа българско време в онлайн-режим с Липецкия държавен педагогически университет.

Брой на участниците в конференцията; 155 човека, от които 45 млади учени.

Направления в работата на конференцията:

1. Методологически основи в концепцията на С.П. Баранов.
2. Гносеологически аспекти на висшето образование.
3. Идеите на професор С.П. Баранов в изследванията на български учени.
4. Систематизация на сетивния опит на учениците от началните класове.

5. Съотношение на модела и оригинала в обучението на децата от началните класове.
6. Развиващо обучение в началното общо образование.
7. Извънурочната дейност на учениците от началните класове.
8. Резултати от изследване качеството на образованието и развитието на личността.
9. Приемственост между предучилищното и началното образование.

Структурната конфигурация на конференцията включваше:

- пленарно заседание;

- представяне дейността на лабораториите за иновационни технологии GRAND PARK (с участие на обучаващите се):

Лаборатория № 1. Интерпретация на основните идеи на С.П. Баранов в съвременното образование.

Лаборатория № 2. Иновационни технологии, свързани с реализация на основните идеи на учения: проекти, изследователски задачи, социално-педагогически игри, портфолио, казуси, създаване на „устно“ списание и др.

Лаборатория № 3. Реализация на идеи в практиката на училищата и университетите.

Лаборатория № 4. «Литературен маршрут».

Лаборатория № 5. Есе «Моето разбиране на идеите на С.П. Баранов в съвременния етап от развитието на обществото».

- секционни заседания – работа в 9 секции.

Конференцията протече на изключително високо научно равнище.

В процеса на събеседване с гостите на конференцията ректорът на Липецкия педагогически университет **Нина Владимировна Федина** постави въпроса за по-нататъшното развитие на научните школи, в частност, на школата на П.П. Семенов-Тянь-Шански, името на който е патрон на университета, на С.П. Баранов, К.А. Москаленко, С.А. Шмаков; определя и тяхното значение в съвременното образователно пространство на младежите.

Основни проблеми в докладите и изказванията

Пленарното заседание на конференцията беше открито от **И.В. Бурмикина**, заместник-ректор по научната работа, д.социол.н., доцент, която в своето изказване отбеляза значението на гносеологическия подход в съвременното образование, разкри методологическото разбиране на идеите на С.П. Баранов, показвайки значимостта на систематизацията на сетивните образи, съотношението на образа и понятията, на модела и оригинала в развитието на личността на различните етапи на познание.

С приветствени думи се изказа **В.П. Кузовлев**, пълномощник по правата на човека в Липецка област, заслужил деец на науката на РФ, бивш ректор на Елецкия държавен университет „И. А. Бунин“, академик към Академията за информатизация на образованието, академик към Международната академия на науките за педагогическо образование, академик в Международната Славянска академия (МСА) на науките за

образование и култура в, академик в Петровската академия, д.п.н., професор, който лично е познавал С.П. Баранов.

По думите на В.П. Кузовлев, ученият е оставил огромно и ценно педагогическо наследство, включващо интересни статии, монографии, изказвания, книги. Неговият учебник «Педагогика» е бил настолна книга за хиляди начални и детски учители и научни работници.

Топли поздрави към участниците в конференцията бяха отправени и от българските учени.

Асен Богданов, академик и председател на Обществената академия за наука, образование и култура, д.и.н., професор, отбеляза, че научната школа на професор Баранов в България е достойно представена в дейността на академията чрез активната роля в нея от страна на проф. дпн Александра Жоресовна Овчинникова и доц. дпн Лидия Цветанова-Чурукова. Развитието на съвременната цивилизация е невъзможно без усъвършенстване на педагогическата наука. В настояще време в световен мащаб се установява нова система на образование, ориентирана за влизане в света на смарт-технологиите в педагогическия процес. В този контекст методологическите идеи на професор Сергей Петрович Баранов са изключително актуални.

Траян Александров Попкочев, декан на факултета по педагогика, доктор, доцент, отправи приветствие към всички участници в конференцията от името на педагогическата колегия и студентската общност на Факултета по педагогика на Юго-западния университет „Неофит Рилски“, гр. Благоевград. Той отбеляза, че името на С.П. Баранов е добре известно в България. По неговите учебници в университетите са учили много студенти, включително и той самия.

Тематиката на конференцията, според него, е повече от актуална. Стремешът към анализ на гносеологическите основи на съвременното образование е насочен към осмисляне на дълбоките предизвикателства, предявявани към него днес:

- В какво се състои ценността на съвременното образование и как да се открият перспективните направления в съдържанието на учебния материал?
- Какви съвременни онтодидактически проблеми възникват на границата между гносеологията и дидактиката?
- Как да се научим да се доверяваме на съвременното училище, при положение, че авторитетът на учителите и учебниците се поставя под съмнение?
- По какъв начин да се развива творчеството в преподаването и обучението, като се има предвид, че смисълът на творчеството се губи между непрекъснато увеличаващата се информация и пазара на автоматизираните устройства и кибернетични производствени процеси?
- Към какво гносеологическо основание да се ориентира развитието на съвременните информационни и комуникационни технологии в образованието?

- Как да се обединят гносеологическите търсения в образованието с хуманизацията не само на съвременното училище, но и на съвременното общество?

Красимира Теофилова Марулевска, зам. декан. на Факултета по педагогика на ЮЗУ „Н. Рилски“, доктор, доцент, акцентира върху значимостта на идеите на С.П. Баранов за българската наука и отбеляза, че практическят опит на липецките педагози-новатори отдавна е известен и се изучава в България във всички университети. Тя се надява да бъдат съхранени и занапред установените между нашите университети делови и дружески отношения и сътрудничество.

Лидия Здравкова Цветанова-Чурукова, д.п.н. на Руската Федерация и Република България, доцент, от школата на професор С.П. Баранов, сърдечно поблагодари на ректора на ЛДПУ Н.В. Федина за провеждането на конференцията. Тя отправи приветствие към всички нейни участници и организатори и изрази увереност, че този научен форум ще внесе полезен принос в разширяването и укрепването на международното иновационно сътрудничество между Юго-западния университет „Неофит Рилски“ и Липецкия държавен педагогически университет „П.П. Семенов-Тянь-Шански“.

Марина Я. Ситниченко, к.п.н., професор, прочете поздравление от Факултета по начално образование и катедрата по теория и практика на началното образование на Московския педагогически държавен университет, в който дълги години е работила съвместно със С.П. Баранов. В него беше отбелязано, че организираната в негова чест научно-практическа конференция, е важно събитие за съвременната педагогическа общност. Тя обединява участниците и последователите на научната школа на С.П. Баранов от различни страни по света и много градове на Русия. Форматът на конференцията позволява не само да се пропагандират трудовете и научните възгледи на С.П. Баранов, но и способства за тяхното развитие и реализация в практиката на съвременното образование и педагогическите изследвания на младите учени. Това е показател за непреходната ценност на научното наследство на С.П. Баранов.

Ирина Г. Алмазова, к.п.н., доцент, от името на ректора на Елецкия държавен университет, д.п.н., професор Е.Н. Герасимова, на професорския и преподавателския състав на Елецкия държавен университет „И.А. Бунин“ и от лично свое име поздрави участниците в конференцията. Тя подчерта, че вече няколко години подред се обсъжда необходимостта от разбиране, колко много трудовете на професор С.П. Баранов развиват категориалния строеж на науката, в каква степен неговите концепции и подходи излизат извън пределите на традиционната психолого-педагогическа наука, предизвикват промени в съзнанието на учените, студентите – неговите съвременници и у нас, днес влизати в съприкосновение с дълбините в педагогическата наука. Изключително са важни идеите на С.П. Баранов, свързани с развитието на сетивния опит на детето в началното обучение; със съотношението между образа и понятието в процеса на обучение; с използването на знаци и

символи в разбирането от учениците в началните класове на художествените образи; с определянето на същността на процеса на обучение.

По време на пленарното заседание от позициите на гносеологическия подход се решаваха следните проблеми:

- развитие на моделите на доучилищното образование: диахроничен аспект (*Н.В. Федина, ректор на Липецкия държавен педагогически университет „П.П. Семенов-Тян-Шански“*);

- гносеологическо обосноваване на развитието на децата от предучилищна възраст от позициите на идеите на С.П. Баранов (*М.В. Лазарева, зав. Катедра на предучилищно и начално образование, д.п.н., професор в Липецкия държавен педагогически университет „П.П. Семенов-Тян-Шански“, Русия*).

- разкриване на основите на системологията в образованието (*А.И. Субето, д.ф.н., д.э.н., к.т.н., професор, Заслужил деец на науката на РФ, Лауреат на Премия на Правителството на РФ, професор в РГПУ „А.И. Херцен“, почетен професор в НовГУ „Ярослав Мъдри“, Съветник по ноосферно образование в Смолни институт към РАО, професор в Санкт-Петербургския университет, вице-президент на Петровската академия на науките и изкуствата, президент на Ноосферната обществена академия на науките, председател на Санкт-Петербургското отделение и на Философския Съвет на Руското Космическо Общество, Гранд-доктор по философия, професор в Оксфорд, Член на Президиума на Международния Висш Научен Съвет, Заслужил деец на науката на РФ, президент на Международната академия за хармонично развитие на човека към ЮНЕСКО (Санкт-Петербург – Великият Новгород, Русия)*);

- гносеологически основи на формирането у учениците от началните класове на научна картина за света (*Л.И. Бурова, ученичка на С.П. Баранов, д.п.н., професор в Череповецкия държавен университет, Русия*).

- разработка на трисегментен модел на практико-ориентирана подготовка на учителя (*Е.Н. Землянска, ръководител на Катедрата по теория и практика на началното образование, д.п.н., професор в Московския педагогически държавен университет, Русия*);

- систематизация на сетивните образи на музейната педагогика като възможност за духовно-нравствено развитие на учениците (*М.Я. Ситниченко, ученичка на С.П. Баранов, к.п.н., професор, Московски педагогически държавен университет, гр. Москва, Русия*);

- гносеологически основи на формирането на универсални инструментални компетенции у студентите във висшето училище (*Т.А. Соловьева, ученичка на С.П. Баранов, д.п.н., професор в Псковския държавен университет, Русия*);

- роля на самооценката в професионалната дейност на учителя (*Л.З. Цветанова-Чурукова, ученичка на С.П. Баранов, д.п.н., доцент (Югозападен университет „Н. Рилски“, Благоевград,) и М. Борисова, учител в I осн. у-ще, „Св. Св. Кирил и Методий“, Гоце Делчев, България*);

- естественонаучното образование на децата в процеса на решение на изследователски задачи върху основа на използване на системата «оригинал – модел – оригинал» (С.Б. Барашкина, ученичка на С.П. Баранов, к.п.н., доцент в Пензенския държавен педагогически университет „В.Г. Белински“; Е.Е. Морозова, зав. Катедрата по начално естествено-математическо образование, д.б.н., професор; Л.Н. Макарова, асистент, магистър по педагогика в Саратовския научен изследователски държавен университет „Н.Г. Чернишевски“, Русия);

- гносеологическо обосноваване на същността на процеса на обучение и възпитание на учениците от началните класове (А.Ж. Овчинникова, ученичка на С.П. Баранов, д.п.н., професор в Липецкия държавен педагогически университет „П.П. Семенов-Тянь-Шански“, Русия) и други.

В рамките на научно-практическата конференция от А.И. Субето беше изнесена лекция: «Ноосферната апология на човечеството», в която получиха отражение светогледните въпроси за същността на човека на земята, а също бяха представени аргументи относно ноосферната апология на човечеството.

Плодотворно и творчески в режим онлайн-конференция премина работата на 9 секция, в съответствие с нейните направления.

Следва да отбележим работата на секция «Идеите на професор С.П. Баранов в изследванията на българските учени», в която взеха участие преподаватели, докторанти и студенти от Факултета по педагогика, Факултета по изкуствата и Техническият факултет на Юго-западния университет „Неофит Рилски“ в онлайн-режим.

По време на конференцията се състоя съвместно обсъждане на изследователските лаборатории. Най-интересни бяха: демонстрираните добри практики на тема «Пространствена среда за образователна организация» с използване на интерактивна дъска (Ю.А. Орлова, научен ръководител: к.п.н., доцент С.Б. Барашкина, Пензенски държавен университет „В.Г. Белински“); колективният студентски проект: «Систематизация на сетивни образи по примера на музейната педагогика, научен ръководител: к.п.н., професор М.Я. Ситниченко; (Московски педагогически държавен университет); изследователският проект: «Технологии за приобщаване на учениците от началните класове към природозащитна дейност (Е.Е. Морозова, д.б.н., доцент; Л.Н. Макарова, докторант, О.А. Исаева, к.б.н., доцент (Саратовски научен изследователски държавен университет „Н.Г. Чернишевски) и други.

За резултатите от работата в конференцията преподавателите и студентите, взели активно участие в нея, бяха наградени с дипломи и сертификати.

В заключителната част на конференцията бяха направени изводи от нейната работа и беше приета следната **резолюция**:

1. Проведената конференция е свидетелство за това, че учени от различни националности осъзнават значението на идеите на професор С.П. Баранов за развитието на съвременното образование.

2. В докладите и изказванията беше отбелязано, че конференцията позволява да се фокусира вниманието на научната, педагогическата и културната общественост към най-важните положения на гносеологическия подход, разработен от С.П. Баранов за съвременното образование, които получават по-нататъшното си развитие в теоретическите и практическите изследвания.

Подготвили информацията:

Д.п.н., професор в Катедрата по предучилищно и начално образование на Липецкия държавен педагогически университет „П.П. Семенов-Тянь-Шански“, РФ, А.Ж. Овчинникова и д.п.н., доцент в Катедрата по Педагогика на ЮЗУ „Н. Рилски“, България, Л.З.Цветанова-Чурукова